

VENTA
30 exemplars 4 pesseta

Un número solt
5 céntims

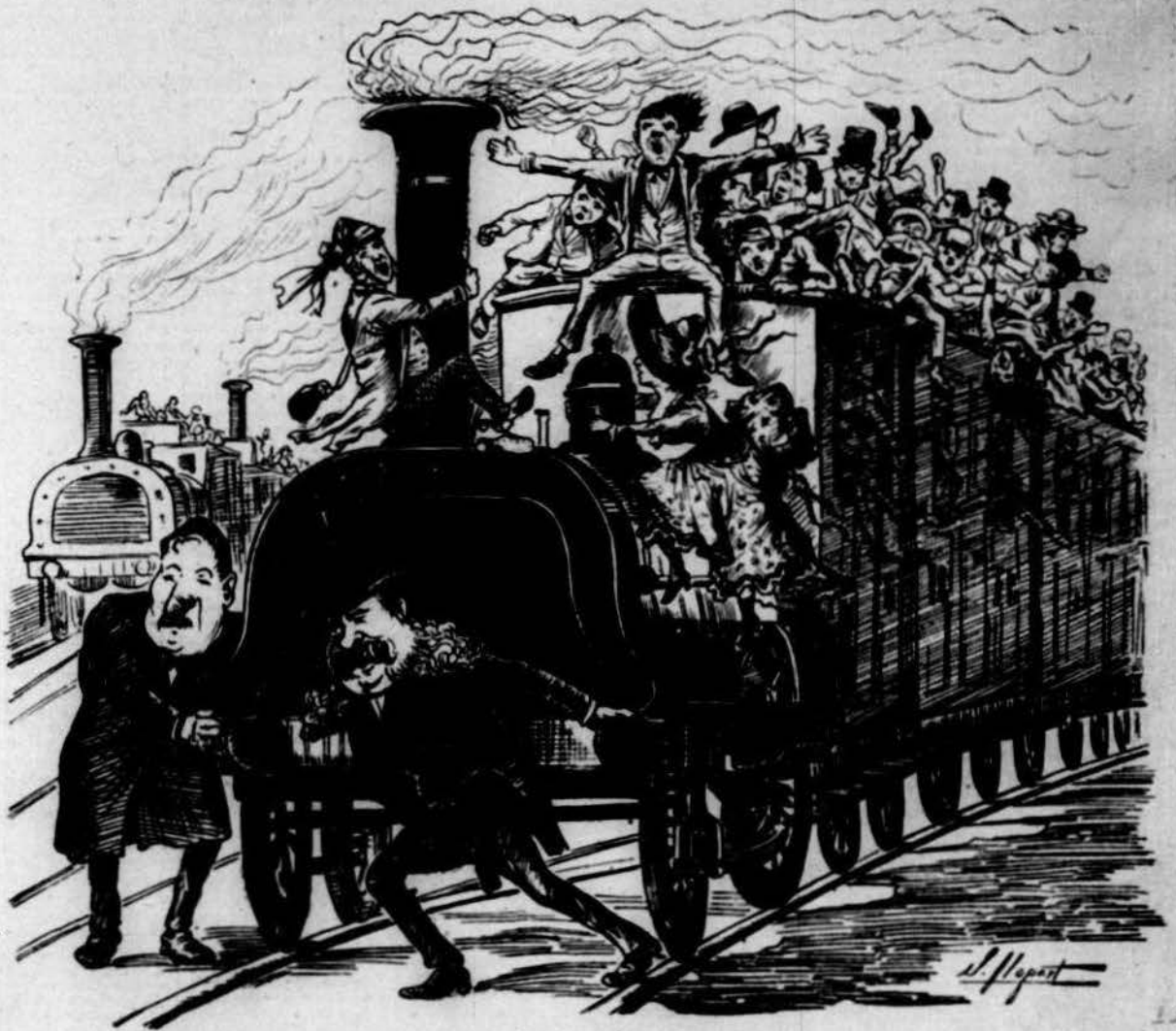
SUSCRIPCIÓ
ESPANYA
Un trimestre 4 pesseta

EXTRANGER
Un trimestre 2 pessetas

PERIÒDICH POLITICH VERMELL

PREUS D' AQUEST NUMERO: — 30 exemplars, 2 pessetas. — Número solt, DEU CÉNTIMS.

OPTIMISMES EXPOSICIONISTAS

Ab la forsa omnipotent
dels genis de la ciutat
arriba ara tanta gent,
que 'l veure arribar un tren
es espectacle ignorat.

UN RECORT

Avuy fa vint anys lo canó retrunyia pels camps d'Alcolea, y millers de soldats espanyols se lliensava uns contra altres vomitant las bocas de sos fusells mortifera metralla. ¿Qué pasava? No ni ha cap espanyol que ho ignori.

Al crit de: *Espanya ab honra!* se sublevà l'esquadra y l' exercit espanyol d' Andalusia, fraternisant ab lo poble los sublevats, com en cap més sublevació s' haja vist. Y topantse en los camps d' Alcolea l' exercit sublevat y l' que encara llavors s' anomenava *lleal*, libraren feroz batalla, coronant la més completa victoria los esforços dels sublevats, y enderrocantse l' trono secular dels Borbons al soroll del eco de las darreres canonades anunciand la derrota dels *lleals*, que desde aquell moment ja passavan a no ser altra cosa que venuts.

Quan lo crit d' una revolució es lo d' *Espanya ab honra*, proba irrecusable de que qui lliensa aquell crit creu que la situació que s' tracta d' enderrocar, está deshonrada.

Y l' crit d' *Espanya ab honra* fou lliensat avuy fa vint anys per numerosa munió de generals y per innombrable gentada d' aspirants als més alts puestos del poder civil.

Triunfant la Revolució de Setembre y emigrats los Borbons d' Espanya, los homes de la Espanya ab honra, després de llarga interinitat, fundaren la monarquia democrática de don Amadeu de Saboya, que á sas primeras galas tingué que unir lo dol pel assassinat de son fundador lo general Prim.

No trobant terreno á propòsit pera arrelarse la monarquia democrática, morí per consunció, renunciand lo rey generosamente á la mà de Leonor, al fer dimissió del trono.

Y la gent de la Espanya ab honra ficà sos ulls en la República, pensant en ella trobar de plé aquella honra demandada ab tanta insistencia al enderrocar lo trono dels Borbons.

¿Qué fou la República espanyola? Una lluyta de personalitats entre 'ls republicans de sempre; una lluyta d' ambicions entre 'ls ja ex-monàrquics que l' havian patrocinada.

Conspiradors contra la República l' endemà d' haverla proclamada, los polítichs procedents de la monarquia democrática foren tan enemics d' ella com los mateixos carlins, aisats en armas contra la legalitat republicana.

Y per fi de desgracias, los republicans no demostrant grandesa més que en sas debilitats. Pi envia las primeras foras contra 'ls cantonals, no més que pel que dirán sos enemics; Salmeron declara piratas los barcos dels cantonalistas, que no volian més que establir la forma federal votada per las Corts, y Castelar s' entrega als brassos dels monàrquics confiant los principals càrrecs del poder, sobre tot los mandos militars, confiant aixís imposarse als republicans poguentos dir:

—Després de mi 'l dituvi.

Lo vergonyós 3 de Janer fou fruyt d' aquesta baixesa. Un general obscur, ab los soldats de las grans quintas decretadas pel que sempre havia parlat contra ellas ab abrumadora eloquencia, disolgué á puntades de peu aquellas Corts republicanas que no sapigueren tindre ni un sol aprenent d' héroe. Los de la *Espanya ab honra* tornaren á ocupar lo poder á consecuencia d' un acte deshonros.

Comensada la degradació en la política imperant, tenia d' arribarse al fi.

Pochs dies abans de cumplir l' any de la vergonyosa jornada del 3 de Janer, un general que devia grans mercès á la República, sublevà l' exercit del Centro devant del enemic, los carlins que infestaven aquella comarca.

Y vingué la restauració dels Borbons.

Tenim de caillar restreixen al judici, y á la calificació que 'ns mereixen aquells successos...

Estém en plens restauració borbónica. ¿Qué s' ha fet d' aquells *esforats* capdills que á Cádiz lliensaren lo crit d' *Espanya ab honra* el enderrocar la monarquia borbónica? Molt senzill: ocupan los primers puestos de servidors d' aquella dinastia que fa vint anys varen proscrite d' Espanya. Quin era l' primer fi que s' proposaven al cridar *Espanya ab honra*? La llibertat política en tota sa expres-

sió, la democracia imperant en las esferas del govern.

Tenim, donchs, avuy que ells governan. aquesta llibertat política que per ells era part integrant de la *Espanya ab honra*? No cal perdre temps en respondre. Las presons y presiris están plenas de periodistas, confosos entre criminals, y 'ls que están en llibertat tenen sempre una cama á presiri y un' altra á la presó. Sobre nostre Director pesan 13 ó 14 anys de presiri y molts mils pessetas de multas de petició fiscal, per haver exposat una petítissima part de lo que constituheixen sas ldeas, es á dir, pera exercir un dret ilegitimable, segons opinió d' aquells que feren la Revolució de Setembre... y avuy son ministros de la dinastia borbónica.

Y qué fa aquell poderós partit republicà del any 73? S' ha fosc. Las masses obreras de las grans capitals, generalment s' han fet socialistas, no veyent prou clar son benestar en la República. Castelar, lo canari de la federació y la democracia, ara canta las excelencias de la monarquia baix lo poder d' en Sagasta, exercint de republicà pitonich y de monàrquic en la práctica. Salmeron está divorciat de tothom, pretenint ser jefe de partit. Ruiz Zorrilla, republicà novell, vol la Revolució no més que á quarteladas, porque l' poble no l' empenyi més de lo poch que vol anar avant, y sols lo partit federal, avuy pactista, manté alguns entusiastas soldats y un estat major conseqüent á sos antics ideals.

¿Qué s' ha fet, donchs, d' aquella Revolució, que fou gloriosa, de la *Espanya ab honra*? Entronisats ja los qui la feren, la honra encara no s' ha trobat.

Qui la vulgui, es precis que s' disposi á tornar á comensar la feyna.

Encara que sia prenent per modelo als governants actuals per sos actes de vint anys enrera.

LO CONGRÉS

D' AMIGHS DE LA ENSENYANSA LAICA

Aixís per alt per alt, aném á donar compte de las tasques d' aquest Congrés, ja que en aquest número, á pesar de ser doble, no 'ns sobra ni molt menos l' espay pera dedicar á tal assumpto.

Lo dissapte al vespre, dia 22, hi hagué sessió preparatoria en lo local de *La Luz*, essent presentadas las actas dels delegats á la Comissió organitzadora, que las anà revisant y no trobà res que dir á cap d' ellas, proposant la acceptació de totes al Congrés.

Lo número d' adhesions fou d' unas setenta corporacions y dotze ó tretze valiosas individualitats, haventhi de tots plegats 52 ó 53 delegats directes.

Lo diumenje al matí se celebrà la primera sessió del Congrés, llegintse la Memoria de la Comissió Organitzadora, presentantse y revisantse sos comptes, presentantse varios acorts de caracter administratiu, organisantse l' meeting pel dia vinent, y nombstantse la Comissió ponent que devia redactar los Estatuts.

Aquella tarde la Comissió ponent, ajudada de tots los delegats que tingueren á be adherirse, redactà 'ls Estatuts per la Confederació autònoma d' Ensenyansa laica.

A las nou del vespre se reuní l' Congrés, y comensà la discussió dels Estatuts, durant la sessió fins prop la una de la nit.

Lo dilluns al matí tingué lloch lo meeting en lo Circo Equestre. Feren us de la paraula Litran, representant de *O Livre Pensamento*, de Lisboa; Dr. Huelves, d' una corporació espartista quin nom no recordém; Soledad Gustavo, de la escola laica de noyas de Vilanova y Geltrú; J. Torrens, de LA TRAMONTANA; F. T. Marmol, de *El Productor*; y nostre director J. Llunas, que obri y tancà la sessió com á president que fou del meeting, representant lo valent periódich de Madrid *El Motin*.

Los discursos tots foren molt aplaudits y l' públich ne sortí content y entusiasmá.

Lo públich no fou tan numeros com podia esperarse, gracias á que en lo govern civil de la provincia no acabaren d' enllestir may la autorisació pels cartells, fent passar dos ó tres dias ab rahons, y sellant lo cartell lo dilluns mateix á la una de matinada, es á dir, vuyt hores abans de tindre lloch la reunió. Ab tot,

assistiren á lo menos unas dos mil personas.

Per la tarde á las tres tornà á reunir-se l' Congrés en sessió, continuand la discussió dels Estatuts, que durà fins allà á quarts de set. Després se discutiren varias proposicions generals, aprobantse la mayoría. Ne recordém una declarand que la dona té de ser considerada igual al home en drets é instrucció, y un' altra expressant sa simpatia l' Congrés pels que sofreixen persecucions per la llibertat del pensament y pels periodistas que s' veuhen confosos entre criminals á consecuencia de las persecucions de que es victima la premsa.

Y acabá sas tasques lo Congrés als crits de viva la Ensenyansa laica! y viva l' lliure pensament! prometentse tots los delegats grans fruyts per la llibertat de la Confederació autònoma que acabava de fundarse.

Un altre dia publicarem los Estatuts, que ells per sí sols dirán á nostres llegidors molt més de lo que podem dir nosaltres en favor de aquesta institució.

POLÍTICA

Aixís com la monarquia absoluta caygué entremetit de la corrupció, de la crueltat y del descredit de la cort de Fernando VII, la monarquia constitucional se trobava minada pels mateixos vicis en temps d' Isabel II, y per conseqüencia amenassada del mateix càstich revolucionari.

Si á Fernando declará guerra y pogué vence lo partit progressista, inspirat en las ideas de la Revolució francesa, á Isabel y al partit progressista dominá la democracia y doná la bandera baix la qual havian d' agruparse tots los que volian que la nació se organisés en un régimen que respectés la dignitat y la llibertat de tots los individuos.

La lliçca havia de tenir exacte cumpliment. Los progressistas que havian destruhit l' absolutisme afirman la soberania nacional, no devian de cap manera establir un sistema de govern tancat y permanent, sino obrir libre curs al progrés y fundar unas institucions reformables segons las necessitats y las exigencias del poble, reconegut com únic soberà.

No ho feren aixís; progressistas solzament de nom, s' estancaren en la monarquia constitucional, y aquesta, inspirada en l' instint de conservació, s' apoyá en los conservadors y s' cregué assegurada pera sempre.

Adquirida aquesta convicció, aviat s' arribá á la creació de un poder constitucional en la apariencia, pero absolut en lo fondo.

La superbia de la dominació arribá al colm de la immoralitat, fins al punt que ja la revolució de 1854 escrigué en son manifest: *Queremos el trono sin camarillas que le deshonren.*

Sofocant aquest moviment revolucionari en 1856, continuá la corrupció monàrquica fins á justificar las següents paraulas del manifest de Cádiz de 1808:

«Queremos que las causas que influyen en las determinaciones de los altos poderes del Estado, las podamos decir en alta voz delante de nuestras esposas y de nuestras hijas.»

La monarquia quedava jutjada. Enllostada en la immoralitat més asquerosa, no podia trobar may més un partidari honrat.

Projectes monàrquics del Govern provisional, regnat de Amadeu, tot fou inestable y passá despres com lo fum; la democracia dominava, la republica se imponia com una avalansa revolucionaria.

Y la republica fou proclamada l' 11 de Febrer de 1873.

La monarquia necessitá molts sigles pera desacreditarse, degut principalment als medis poderosos de que disponia pera ocultar sos crims y vicis, y á la ignorancia popular; pero la republica se desacreditá ab una rapidés que podriam dir eléctrica.

Heus' aquí lo que Pi y Margall escrigue, referentse á sa posició en lo Govern quan estava investit ab lo càrrech de President del Poder executiu de la República Espanyola:

«Por cada hombre leal he encontrado diez traidores; por cada hombre agradecido cien ingratos; por cada hombre desinteresado y patriota, ciento que no buscaban en la política sino la satisfacción de sus apetitos.»

Tremenda acusació que pesa sobre la republica, repugnant taca que demostra evident-

ment que la república, lo mateix que la monarquia, ofereix amparo y protecció a la maldat dels ambiciosos y dominadors.

Y no volem, en apoyo de nostra tésis, lo concurs d'arguments y datos trets de las repúblicas existents, tant federals com unitarias, que si volguéssim entrar en aquest terreny podríem presentar un ramellet republicà que tal volta podria parangonarse ab los fets mes culminants de la tiranía monàrquica.

Una conseqüència lògica se despren de lo exposat. En tant que 'ls homes governin als homes baix lo pretext de que no incapsaben obrar lo be per sí propis, se cometerà una gran iniquitat social. Si las relacions humanes han de necessitar la mediació de la autoritat, acàs no son homes també los que la exercixen? Com ha de suposarse als governants capacitats excepcionals, quan se sab de ciencia certa que una lley general regeix a tot lo género humà?

Si la Naturalesa es nostra mare comú, la igualtat es lley ineludible de la societat.

Si la igualtat es lo fonament social y ningú pot sobreposarse a son germà, la llibertat es sa perfecta y absoluta conseqüència.

Y com aquestos principis tenen un valor axiomàtic, tot lo que s'hi oposi té de resultar fundat en fals, y per lo tant, igual la monarquia que la república, fundant sa existencia en lo principi d' autoritat, están destinadas a desaparèixer pera obrir pas al regnat de la Igualtat y la Justicia, societat que no pot fundarse en altres bases que la Llibertat y 'l Treball.

FIRAS Y FESTAS

MONOLÈCH DESPERAT

En Peret, assentat en una cadira del menjador; porta que conduheix a las demás habitacions, al fondo.

ESCENA ÚNICA

PERET.—Senyors forasters... volen fer lo favor de no moures de casa?... volen fer lo favor de no venir a trencar las oracions tan desastrosament als pobres barcelonins? ... volen fer lo favor de no ser tan tranquils pera molestar?

Volen ferlo aquest favor? No es cap sacrifici per la seva part, y jo, en cambi 'ls ho agrairé molt, moltíssim. Vostés se pensan que aquí a Barcelona vivim com a fora, y van molt equivocats.

Perque tenen de sapiguere que, com aquí hi ha que treballar molt y a ningú li sobra lilit, lloch, pa ni llençols, se 'ns fa ja insuportable lo que 'ns passa ab vostés.

Si senyors; això es abusar de la bondat de una persona, per més que 'ls forasters no ho coneiguin; es més, es rifarse a un hom a sas mateixas barbas.

Que no 'n tenen vostés de forasters a casa seva?

No!... donchs no saben la felicitat que 'ls rosteja.

Perque vaja, fassin lo favor de dirme, qui es que aguanta las porrerias de aquesta gent.

Jo 'n tinc set... ¡et!

A pesar d' haverlos dit que no baixessin, perque la Exposició s' havia incendiat, d' haverlos advertit que las luminarias no 's feyan, y de que las tropas estavan sobre las armas ab la arribada d' en Pi y Margall... a pesar d' això, s' han presentat tots set, ab la patxorra que 'ls distingueix, y han prés possessió de casa meua, ni més ni menos que si fossin a la seva.

¡Ah!... un altra cosa.

Que 's creuhen ab quin imperi manan y disposan?

Que 's creuhen, quins capritzos, gustos y exigencias tinc que satisfereix?... ¡Ah! si senyors, sí.

Si no 's ho poden afigurar lo que 'm passa!

Si es espanyols, senyors, lo que sofreixo!

No més los diré que dormo demunt la taula de la cunya, y que al meu costat hi tinc un home-despertador d' aquells que roncan descomunament.

Que ab la meua dona n' hi dormen duas més, y en fi, senyors, que 'm veig precisat a dormir sol... lo dia que dormo. [Pausa].

Y això son festes?... Y això son alegrías?

Los que 's divertixen, son ells, los qui paguen sas diversions, nosaltres. [Pausa].

Y ella hi causarà malalta, ho estich vehent.

La pobre fa esforços de llaguesa; nada menos que s' ha constituhit en minyona, cambrera y dida seva; perque han de saber que també n' han portat de petits... y naturalment, que ha de fer...

Malvinaje las firas y festas, y com s' han pogut inventar...

No, no, lo que es avay los ho dich clá y net;... ja que ells no ho concixen, es precis desvergonyirahil... [Se sent traxcar].

Son ells, bona ocasió... [S' aixeca per' anar a obrir].

Surti lo que vulguí; primer jo. [Obra la porta y cau desmayat. Es lo procurador que ve a dirli que si a las vintiquatre horas no paga 'ls atrassos del pis, lo treuran de casa. Tableau].

NORMA R.

GRRRRRANS FESTAS

¡Quina dita! ¡quina gloria! los forasters a trompons, acuden a Barcelona per veure la Exposició; los trens y vapors arriben, plenis de gom a gom; no donan abax las fondas, ja no queda ni un recó que no tinga mil de candas per nostres admiradors.

La Rambla ja esta guarnida ab glasses de molts colors, arrades, escuts, banderes, en fi, aixó que 's diu bo; hi haureu festes cada dia segons aquella cartellona que en francès diuhen: «Menú des festes de Barcelona»

aixó 's anuncia ab pompa y lletres de molts colors, bati de moy, joch de pilata, professons, regatas, foies, concerps, corridas de toros, cucanyas, ball de bastons, carreras de velocipedos, festival, festes al port, cabalgatas y font màgica, y altres moltes diversions que ara per anomenarlas fora llarga relació.

Y entremitj d' aquestas festas, que per cert no pocas son, tenim d' alegríes una, que es la gran coronació d' una verge idolatrada, que durant un professon, cin y usota y no sé quanta bisbes, molts canones tots cofays y molt més bestia de llana que reunint tant s' hi veu poch.

Los gegants han de sorriure per divertir a tot hom per més que 's fan cada dia los que per la nostra sort están fent de Barcelona, ciutat dels comptes ex caos.

No 's pensin que per ab faltin moltíssimas diversions! Hi ha teatros, panoramas, monuments per tota canton, feres, aquell arch-cacada que fa riure hasta als xicots; xiliscadas per la Rambla, la mar de jardins ab flors, y al entrá al passeig de Gracia un sens fi de barrazonas, que arman l' escándol del siegle ab orgas, crits y soroll.

Que més que paser, ja sembla verdatat desagrat de boigs. Tot aixó y mil altres cosas podran veure ab detenció, los que a Barcelona vingan y portin molts dineros, perque de totes las festas, caxi no n' hi cap d' arribe, sinó gracies a la butxaca, pot un hom anar per tot.

Las festas no son pels pobres, puig aquesta ja 'n tenen prou mentres pugan veure 'l globo, (perque taparse no 's pot; algun cohet dels que xixien, y les andonacions, y si acás alguna cosa fan al aire libre; ¡pu! l' Ajuntament desaguada, hi posa un tancat ben gros, y 'l públich s' está al darrera perque no té invasió.

Velheguí 'l que son las festas; una dias com quietevole, que aquells que tenen molts quartos, esturrafats y cofays ab ses gales fan encarni del que divertir no 's pot; y llensen moltes pagates en frivolas diversions y si molt comen, a un pobre li dirán, que Deu n' hi ab.

Quartos, quartos, que ab aquestos lo rich fa tot lo que vol, mentre 'l pobre que treballa may pot tindre diversions.

TASQUERA

VUYT DIAS A BARCELONA

CARTAS A LA DONA

SOBRE LA

EXPOSICIÓN UNIVERSAL

PER J. LLOPART

I

UYAS de la meua ánima: Desitjaré que al rebre la present estigudé bons de salut tu, lo porch del rector y aquella gallina rossa que varem purgar abans de venirmen a Barcelona.

Sabrás que ab los dos dias que soch fora de casa tinc ja un gabadal de cosas pera explicar-te. Comensaré, donchs, per dirte que aixó del carril es un desembrás de consideració. Figurat que 'l empleyat de la linia va entaxonarme dins d' un vagó y al extrém d' un banch que eram deu cosos grans y un de petit que portava una

valencians amagat a sota 'l devantal. Y per que acabis de formarte ideya de la meua trista situació, te contaré de quin modo vareig passar las vuyt horas de viatge que 'm separavan de Barcelona. ¡Ay senyor, sempre me 'n recordaré! A la esquerra hi tenia la pobre valenciana que escupia molt sovint, afuixant las betes continuament y gemegant d' un modo que feya enternir. A 'l altre cantó portava mitj assentat a la falda un minyons alt com lo pallier de l' era, més prim que 'l mànech de 'l meu covech, y ab una furtor de canfora y d' allió que pertumavan pel cólera, capás de tapar los esperits a las onze mil verjes plégadas. Jo no sé pas de quin mal patia: lo que 't puch assegurar es que ademés de tenir un colorot aixís com de terra d' escudelles, portava sempre las mans a las butxacas de las calças y grinyolava de tant en tant com si li trobavessin la cua. Acohet dihent que al altre bench y enfront de mi va posdrom una regadora humana en forma de senyor es-

costipat que tot lo camí va passar-lo estornudant descaradament, deixantme la meua cara

d' un modo que difícilment hi creixerà may més pel. ¡A le de Deu, Tuyas de las mevas entretelas, encastat entre mitj d' aquells dos sachs de gomechs, sense poderme tapar la cara y obligat a aguantar aquell diluvi que 'm degotava gaitas avall, semblava un ninot de pedra d' aquestos que hi ha en los surtidors!

No trobant altre consol per la meva tranquil·litat, vareig procurar adormirme y aixís me hauria passat lo resto del viatge, à no despertar-me sobtadament una brusca sensació experimentada per un cop terrible entre nas y ulls.

¡Valgam las vexas del pap del Esperit Sant!... ¡Saps qué era, Tuyas! Que aquell poca-vergonya de las plujas, cansat de treure tot lo que tenia pel nas, m' acabava d' enjegar ab la forsa d' un estornut tota la seva dentadura postissa!

Las peripeções del camí ab linia férrea van acabarse aviat per fortuna meva. De tots modos no acabaré aquest preludei sens participar que mitj quart abans d' arribar à la estació, la valenciana va sentirse ab los últims dolors y que ab la ajuda de tots los compays de vagó, varem anarí parant cristuras fins que la meva barretina quedá plena fins dalt. Al arribar à

tres va plantarse. Totas eran mossas menos una que no se li troba per ara res que la classifiqui. Ademés te guardo una xeringueta de vidre trobada en lo vagó al anàrsen aquell mi-nyonas que feya tuf de pomada canforada.

ara, Tuyas, girém full y aném al gra. Tot alló que diuhén l' herreu Picacrestas y 'l notari Bascas parlant de Barcelona, es veritat absolutament. No pots formar ten ideya.

Los carrers de casas son molt drets y serveixen per tot lo que una persona té necessitat.

Mes per avuy deixém aquest assumpto que per aixó ja tindrè temps en un altra carta. Avuy comensaré per parlar-te de aixó tant grandios que 'n diuhén la Indaspusició Unimarsal.

Un carril ab animals m' hi ha portat aqueix demati per quinze céntims desde la plastrá dels putxinel·lis.

No trobo prou paraules pera ponderarte del modo que jo voldria, la feresa que produheix

un pont molt gros, fet de mahons vermells y

mapas emblanquinats, que aquí 'n diuhén lo Arch del Trunfo. ¡Alló espanta! Y lo que acaba de posar los cabells de punta son unas esquadras, per cert molt dissimuladas, que 'm va ensenyar un pobre d' aqueixos que fan de cego à Barcelona. Vet' aquí per qué no hi deixan passar per sota y jo 'ls alabo la precaució. La entrada à la Indaspusició s' ha de fer passant per entre mitj de duas gabias de fusta y unas

devanadoras de ferro que tapan lo passadís. Jo prou los ho vaig regatejar per tots cantons; de cap manera. L' entrada 'm va costar trenta quatre quartos en plata, sense treuren un xavo. Y ja som à dins.

Un rengla de panteons carregats de malvas

d' olor y patateras s' exten à un costat y altre del passeig d' aquella especie de cementiri. A la dreta s' hi aixeca una torreta abont hi passa

l' istiu la Royal Companyia Asturiana. Per cert que ja 's coneix la poca feyna que deuhén tenir los amos de la torre: lo seu entreteniment es fer casetas de pessebre y retallar canals de llauna de totas midas y colors. A poca distancia de la casa m' han apretat uns estiraments de ventre que per poch m' hi quedo: afortunadament ningú podia veurem y apuntalantme en una especie de galliner que hi hajal'mateix

camí, se m' ha desahogat la naturalesa. Jo crech que las nacions extranjeras aplaudiran la meva instalació, sobre tot si 's ficen en que la vareig deixar al peu mateix d' una gran caixa ab rodas del SISTEMA MONORO, posada al mit del galliner.

Al altra part de passeig se veu un barracon pels maís endressos, y més enllà la finca del

rey moro de SEVILLA. Cuadros, mocadors, betas y fils, dècimas ab flors pintadas, cassolas, calsetots, estisoras, ganivets y altres mil estravagancies, forman lo conjunt d'habilitats sevillanas, exposadas ab tota la poca solta d'un moro, pels àmbits de la quadra.

PALACIO DE CIENCIAS

Ara continuaré, estimada Tuyas, apuntant la ressenya de lo que m'ha fet més gracia al trovarme dins d'aquesta casassa. Prou se coneix que lo que allí 's guarda té molt valor, ja que per custodiariho hi han dos goscos com

lleons al peu de la escalinata. ¡Veyes lo que son las cosas! n'hi ha un que té la mateixa cara de l'hercu de cal Figs, ab las grenyas tal com ell las porta, y aquells morros que tant lo caracterisan.

Pero, deixemnos de semblansas y fiquémnos cap a la esquerra. Estampas, banchs pels estudis, llibres, mapes y una munio de bolas com lo mon, pero més petites de tamanyo.

De paperots y sollas carregadas de punts y comas, no 'n vulgas més; alló sembla una pluja de tinta esparramada per sobre dels cartipassos. Caixa de música que no tocan, pero que serveixen per apendre de lletra; armaris carregadissims de llibres d'anar a missa, y més de 150 traduccions d'aquell missal que té mossen Joseph a la sagristia de la nostra parroquia.

Unas parentas de Santa Teresa hi tenen un drapot ple de tacas y munyochs de fil, que aquí 'n diuben brodat; las Escuelas Pias de Saragossa, uns ninotets a propòsit per la multiplicació dels curs de vista; lo col-legi del senyor Vilar, uns planos per fer peschres; los mallorquins, manuscrits per embolicarhi las sobressadas del país; mapes y traballs que requereixen molta vista, fets per un cego que 's diu Just; dibuixos ab recargolaments de ploma, capassos de registrar lo cervell d'un bou; cartelons ab màximas y preceptes hospicianos; compassos, projectes de imias farreyas, barcos pintats, torres per aixecar las empresas d'ayguas y també 's quartos dels accionistas, capsas de tinta, plomes de gallina, cartonets y rellotjes de sol y sombra. Finalment, una llumanera que fa de sol, ficada entre mitj d'una gran penjarrella de cocos emblanquinats. També hi ha cassullas pera dir missa y un aparadoret ab varias llavors de aigrons ó pastanagas, que podriam plantar al hort. Verdaderament aixó de las ciencias sembla un recó que tot hi cab. Tot aixó a la part esquerra del palacio; ara carregaré a la dreta.

La gran porqueria del sigle presentada ab la roba de las festas: ja comprendràs que parlo de medicinas y empastres. Alló es lo magatzém dels apotecaris. Aisarops; polvos pera matar ratas; mandunguillas per la tos; pinyols d'oliva,

draps y benas; braguers per' acabarnos de tren-car, productes quimichs de tots géneros y colors, etc., etc.

Un tal senyor Ramonet Fina ha tingut la humorada de plantar un taronjer amargant a dins

d' un aparador que fa de peana a tres ó quatre còrns de cartró. Lo Sr. Macava presenta també la botiga pera rebre la visita de tots aquells que no tenen la vacuna; allí en un recó hi ensenyan sense cobrarne res las llanternas màgics.

Acosto 'l cap a la finestreta y 'm sentho pessigollas al nas: un tros d'estora escabellada ha estirat las pallas fins a la cara del espectador. Y dich estora, per més que pintada, y tot vulga figurar una roca del primer terme. Lo fondo representa un d'aqueixos paisos de menjador propis per manicomi; lo cel té goteras y la terra puntas de cigarro de tamayo natural.

Y ara 't confessaré que cada dia soch més burro. Ja m'explicaré. Jo no sabia que la pólvora y la dinamita fossin medicinals, ni que 's cohets y 's corra-camas servissin per remey; aixis es que declaro lo trompa que fins ara hi sigut en vista de la instalació de un pirotécnic que s'ha barrejat ab las herbas y 's apotecaris y que té per mostra lo cap de un animalot negre.

Alegiré, per' acabar, la instalació de tota una pedrera extreta del interior de dins d'un pobre Lätzer que patia d'aquest malt a Búrgos; una collecció de camotas y budalleres de persona molt ben imitadas per l'escultor Sr. Coll y Soler; unas franclas eléctricas per curar los reumatismes que 's pescan a la Indarpsicació; aparatos per' adressar l'ou-bertran dels madri-

lenyos y las flautas tortas de las criaturas; la instalació de dentaduras fenomenals de varios mestres d'estudi; duricias, llúpias, granots y ulls de poll.

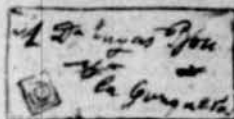
Y basta por hoy, com diu lo cabo dels civils. ¡Ah, ja me 'n descuidava! Sens que ningó se 'n adoni, procuraré un altre dia atnar un parell

de botellas d'un aguardent molt fort que hi han tancadas dintre galledas de fil-ferro, en to-tas las entradas y passadissos de la Indarpsicació.

No ho diguis a ningú, Recados a tots. Sem-pre teu

NOFRE LLONJA

CARTA DE FORA

CAPITOL DE IMPREVISTOS DE LA EXPOSICIÓ UNIVERSAL (?) DE BARCELONA

Cadix 13 Setembre 1888

Convensut estava jo de sobras y com lo qui més, que la tenas oposició que va fer lo Centre Catalá, que se portés a cap la Exposició tan bon punt com vegé que ja no era cosa de riure, estava inspirada en las més altas miras, y tenia sols per objecte, amen d'evitar lo ridícul a Barcelons, salvar a aquesta de desastrosos é imminent ruina.

Sapigut es com va ser apreciat lo desinterés de tan patriótica conducta. Ab miras egoistas y particulars alguns, arrastraren ab enlluernadoras promesas a la opinió pública que ab ilusions y esperansas y assegedada y febroso esperavan los rius de benestar y prosperitat que a la desbordada havian d'entrar a la ciutat comtal per tots sos quatre cantons, ó sia pel port, per las estacions dels ferro carrils, per los baixadors dels tranvias y per los punts de parada dels ómnibus, sibiras y tartanas.

Y com no han començat encara a entrar, y encara pacientment los ilusos obcecats, esperan lo anhelat maná contentantse per ende-vant y plens de satisfacció ab la vinguda de las esquadras y lo rebombori de canonadas que moqueren, gastant milis de quintars de pólvora en salva no més per refinada etiqueta, tot lo qual los empaptra d'honra y de fum, en cambí del profit tan desitjat y may vingut, es fàcil

y més que fàcil segur, que esperant, esperant, al cap y a la fi resulti que perdin lo plet, carregantlos, com sempre resulta als llistigants tan-nòcas, las costas per enter al demunt de sas costellas.

Que aquest té de ser lo resultat es inevitable. Quan a jutjar pel temps que la en que está oberta la Exposició i això que ha arrellegat lo temps millor, com qui diu la flor y nata ja que 's verificà ab tota esplendència, esplendor y magnificència, solemnement la inauguració oficial assistintli lo més granat y de més hupa, en una paraula, tota la grandesa d'Espanya, los ingressos han sigut poch menos que casi res; hi ha que preveure que en tot lo temps que resti oberta fins al dia en que 's tanqui definitivament, produirà lo... insuficient de lo consignat en lo presupost, si es que s'ha fet, pera 'l gasto ordinari de cada dia, això es, pera empleats, iluminació y vigilancia. Per altra part, en las sortidas no hi ha trevas, y bona mostra es l'escampell que hi ha hagut no més en lo ram de tiberis, constant ben poch de treure en clar lo compte per sapiguer a punt exacte lo gep de milions que quedarà a deure Barcelona.

Pero tot això será pa sucat ab oli, si arriba a realitzar-se un temor més que serio pera perdició de Barcelona, y que m'ha assalitat no sense fonament.

No altre cosa que aquesta m'ha posat la ploma en la ma. Si es una puerilitat meua en no ferne cas y riures de la oocurrencia está tot acabat; si per lo contrari, lo perill es cert é imminent, llavors lo que 's hi cogui la liaga, que s'expavilli y fassin que no 's hi cogui.

Andalucía es una nova terra de promissió, una verdadera Nauaja; la tristesa está com desterrada de tan felis regió, y per lo contrari l'alegría impera en ella constantment com a reyna y senyora. Comensa una ciutat lent tota una quinzena de festes, un'altra la succeix ab altre ó millor periodo, y luego altra y altra després, seguint totes lo torn, fins que la última de la llista aconsegueix a la primera que comensa. Sevilla debuta ab las sevas celebradas profesos de Setmana Santa, li va al detrás Jerez de la Frontera ab sas famosas firas de bestiar, Córdoba per la segona Pasqua, Algeciras per lo Sagrat Cort de Jesús, Granada per lo Corpus, Puerto de Santa María per S. Joan y Sant Pere, Málaga per Sant Jaume, y Cádiz per la Mare de Deu dels Angels, pel Agost en infinitat de ciutats no tant importants, que van omplint los vuyts que resultan, fent las sevas festes, no tant ostentosas, y reduhint los dias de velada a un parell, ó quant més a un ternó. M'he parat a Cádiz, porque ja que son las últimas festes que s'han acabat de celebrar, baix lo punt de vista que tinc de pendrer lo que 'm proposo dir, no puch passar més endavant.

En Sevilla a diferència de lo que succehia tots los anys, en aquest no s'hi vey a foraster remey, y la mateixa mala sort han anat tenint las altres ciutats, fins Cádiz, que l'hi ha passat dos quartos del mateix.

Los sevillans se lamentavan, si, de sa mala sort ó mala estragancia, pero se conformavan, no 's hi quedava altre remey. Pero... per Sant Isidro, lo dia quinze de Maig, ab pretest de anarsen a menjar rosas de la tia Javiere en un prat que no té herba y que may ha vist l'aygua, los madrilenyas fan fer rebata als carrils y logran que per una setmana s'omplin los carrers de la vila de provincians que hi van pels seus negocis ó per recreo. L'engrañall está ben posat y fan un bon cop de telas y a la segura cada any.—Pero ¡oh fatalitat! aquest no 's hi van valer ni besch, ni reclams, ni engallinadas; aquest any tothom se va fer sort a la seva crida y ningú hi va compareixe.

Los taberners, que son los principals contribuyents per subsidi ó industria de Madrid, al veure lo seu caleix buit se posaren furiosos, y com que sobre algú tenian de desfogar la seva rabia, los enfilaren contra Catalunya y 's catalans, donant las culpas a Barcelona y a la seva Exposició, puig que robava 's forasters a totes las ciutats del resto d'Espanya.

Fets corre aquesta verió, ab la mala intenció que es de suposar, tingué ressó en Andalucía, y en tot ella ja passà desseguida com a moneda corrent. No més faltava que Málaga y Cádiz per las festes sevas de Juliol y d'Agost

tinguessin la poca assistència que han tingut, igualantlas ab sas germanas, pera que la exposició contra Catalunya fos imponent y amenaçadora.

Avuy mateix, aquí en Cádiz, en lo café Suís, un senyor que es gaditá, pero que viu a Madrid y que li varen biriar en las últimas eleccions l'acta de diputat, porque lo seu contrincant la va pagar més, deya com a remey als seus companys de taula, que 's planyien dels poch forasters que havian acudit enguany a las festes, clavant las culpas a la Exposició de Barcelona, «que la cosa era molt senzilla de arreglar; que totes las ciutats perjudicadas per Catalunya fessin una demanda al Govern, notant cada una de per sí lo que ha deixat de guanyar, y que si se parla ben alt y enérgic, lo Govern los atendra, afegint que Madrid en tal cas figuraria a cap de llista.» ¿Y qui pagarà?—li preguntaren —y ell ab tota frescura contestá: «Toma, Cataluña; quien hace el daño lo paga.»

Al sentir això, jo, que m'estava sentat tranquil en la taula vehina, m'hi esgarriat, y m'he quedat com qui veu visions. Me semblava que era un somni, que era un impossible... Pero com que per desgracia y per rutina inveterada, acostuma a ser en Espanya lo que no pot ser en lloch, y lo que per tot no passa en ella es corrent; he temut de debò per la butxaca dels barcelonins y no m'he donat punt de repòs fins a ser en la fonda y engiponar aquestes ratllas.

Altre motiu poderós tinc pera donar peu a l'alarma. En primer lloch la manera com se tracta als catalans, y després y principalment la desgracia de tenir per alcalde a Barcelona un menestral tan després com en Rius y Tauler que may té un no pera donar los quartos de la Pubilla, y si aquesta qüestió l'agata pel cantó de la faxenderia, y demanant andaluzos se contrapunta a ser més andalús que ells, crida al Govern y li diu:—Te demanant tant, donchs, aquí ho tens; sobran uns quants mils; donals de propina a qui vulges.

Per suposat que portanse d'aquest modo, creix en importancia als ulls del seu amo y senyor en Sagasta, que es a tot lo que ell aspira y l'altre s'aprofita de tan servils disposicions. ¡Qui sap si ab això lograrà fer la pesada de seveys y mérits pera obtindre lo tan anhelat títol nobiliari que ab negra injusticia encara no li han concedit y tant y tant li fan graur!

Y per arrodonir lo quadro, de segur que l'Brusi faria de cachetero y alabaria la estupenda idea de la indemnissació, alabaria per taula al senyor Alcalde, que a la veritat es lo colm de quant se pot alabar.

No crech que siga inverossímil la realissió del pensament, ni cosa del altre mon; per això, jo que hi vist aquest perill, he cregut del cas posarlo en coneixement dels barcelonins, y aquestos s'ho pendrán com vulgan.

¡Vaya, vaya y quinas gangas nos van venint ab la ditxosa Exposició!
¡Tot siga a major honra y gloria seva!
Amen, y que no 's perdi per nostre egregi alcalde.

R. A. y R.

.....
SALUTACIÓ Y OBSEQUIES
A
D. FRANCISCO PI Y MARGALL

Don Francisco, la 'm té aquí, pero d' un modo aparent, vuy que consti estich present sena haverne d' exhibir. Molta audacia fora en mi parib ab vostó frente a frente, y com alitó m'amedrenta per escrit prencch la paraula, y jugant aixis per taula qui llegial me presenta. Ja presentat he de dirli que no jo y perque l'molesto, deixim ocupá l'meu puesto pel que pogui convenirli. Respecte que dech tenirli abré guardar com me toca, y si acó surt de ma boca una frase inconvenient, es vostó prou indulgent, per bixarse en tal bicoch.

So fill de Dax, un poblet arroconat de Sardenya, que ni menes sap Espanya hont s'ocau lo seu interet. Com serà, donchs, tinc lo dret de dir que no so exhibent, que 'l fingir no es lo meu art, que no adulo, que no mento, y soizament lo que sento sé expressarne per ma part.

Aixis, pues, no estranyarà que per sa bona arribada, deixatosta la meua honrada, li vulga estrenyer la ma. De valent pot apreta, las mans de vostó no danyan, ben al contrari s'apanyan ab virtut y ab honradeza, y senyal deitan impresa del honor que l'acompanyan.

No tinc ni he tingut deschi per alabansa ni critica als homes de lo politico, mes vostó es un bon patriota, un home ben de debò, de constancia lo paró, tan enter que re l'doblega, y que ningú no li nega que no n'hi ha de mitió.

Donchs per això m'he atrevit a dirigirme a vostó, y ara a mes m'estreviré ben resolt y decidit. No algun dia 's de Madrid de nos scriveys no fan cas, me 's deita ab un pam de nas tocent pipa a matxa dobla, y corrent cap al meu poble, desseguida se 's va a Dax.

Alla de la ingratitude li esborraran las patzadas, ab las nostras abraçadas enlitrarán sa virtut. Serà homenete y tribut que Sardenya li dara, y tot Dax, prou que ho teurá, no quedarà melement en cumplir l'ofertment que li ha fet en

P. U. P. i. P. L.

Lo dimars a la nit se despedí 'l Sr. Pi y Margall ab un sopar al Nuevo Noé y una serenata, y dimecres al miti, en lo tren correu, retorná a Madrid lo jefe dels federals espanyols, detentintse a Lleida y a Saragossa. Creyem que no pot per menos d'anarsen satisfet lo Sr. Pi de Catalunya, quina parla ja casi ha oblidat del tot a pesar de serne fill, y que tothom haurá sapigut distingir entre 'l obsequi y l'entusiasme que un poble dedica espontáneament a la conseqüencia, al talent y a la honradés, ó aquells que costan un ull de la cara de diners del comú y que son pagats a tan bon preu entre 's egrégats de produhirilas.

ESP

Vilanova y Geltrú y Sabadell, las duas poblacions que junt ab Terrasa forman lo termo de joyas del treball de la provincia de Barcelona, han sigut visitadas pel Sr. Pi y Margall.

Tant 'l una com 'l altra, puig en las duas es numeró lo partit federal, han fet una arribada y uns obsequis al Sr. Pi com es ben segur que no 's haurian fet a qui ocupa lo más elevat lloch de la nació, per más entusiasme oficial que s'hagués tractat de fabricar.

Ara solis falta que 'l jefe y 'l partit federal aprofitin aquestas demostracions de vida entrant francament en verdadera agitació revolucionaria.

ESP

Ja han començat las ferres y fustas ¡dich! las firas y festes de Barcelon.

Per lo que fins ara hem vist, casi be estém embafats de tanta festa.

Los balls de bastons, reminiscencias del saltavajisme, es lo més notable que 's veu pels carrers.

Aquells xicotarros vestits ells saben com, ab unas fardilletas com bailarinas, calsetotes y cascabels, una tambda de sa mare ó sa germana, y al cap un mocador de xufiero, fan una fira tan a propòsit pera fer badar criaturas com pera fer rebentar de riure ó de fàstich a las demás personas.

Y després aquells saltirons de granota y 'l xech-xech de las batonadas... vamor, que es un espectacle digne de la gran ciutat de la industria y del comerç.

¡Quina illàstima que no haja vingut la Patóm de Berge y 'l Drach de Vilafranca! Llavors sí que las gerrans festasses haurian sigut la admiració de propis y extranyis.

Pero 's conta que alguns regidors no han volgut que en materia d' exhibicions se fes la

competència a sas persones ab la vinguda de aquestes dues *notabilitats* catalanes.
Es molt just evitar comparacions.

Las Iluminarias à la Rambla presentan un caràcter especial aquest any.

Com la enllumenació *extraordinaria* es de llums de gas, y gas del municipal, que 's pinta sol per lo dolent, y la enllumenació *ordinaria* es de llum elèctric, succeeix que cada foc de la llum ordinaria deixa al gas *extraordinari* com si tingüés un mal lleig y no pogués deixar-nos veure la cara.

La mateixa Rambla del Centro, gracias à las arcadas, fa de lluny un xich de bon efecte, mes no 'l que feya abans; pero estante allí sota 'l *túnel*, també la electricitat posa en mal lloch al gas, fentli fer una cara pitjor que en Fontrodona quan en un tiberi s'ha cremat la cassola del arros.

Y no parlem del resto de la Rambla ab la il·luminació de las pinyas.

Allí fan *pinyas* la electricitat y 'l gas, pero queda aquest últim tan en ridícul... com lo mateix autor d' aquesta barreja d' il·luminacions.

Resultat: que las Iluminarias oficials s'han d'encomenar à Sant Tio Nel·lo, per establirli una grave competència en buyeria.

Lo mes de Setembre se basta y sobra per si sol pera fer posar carn de gallina à tota los governs monàrquics d' Espanya.

Escollin sino lo còdul de precaucions que 'l Govern està prenent aquestos dies.

Alguns brigaditers y mariscals de camp exerceixen à Madrid vigilancia especial de nit y dia en los quartels;

Los jefes y oficials de la guarnició de la vila del os dormen en los quartels;

La meytat de las foras están de retén sobre las armas;

Per ordre d' en Moret, lo ministre dels fils, han conferenciat los gobernadors de Saragossa y Lleida, sobre qüestions d' ordre públich;

Per haver anat un payàs à un quartel preguntant per un sargento, foren presos sargento y payàs, resultant luego una planxa de lo més ridícul.

Lo capitá general d' Aragó visita atentment los quartels, y durant la nit fa anar numerosas patrullas pels carrers de Saragossa.

Y en fi, que la camisa no arriba al coll de ningú dels del candelero, pensant en la que ells feren per aquestos mateixos dies vint anys enrrera, y tenint por de que algú los volgués imitar.

Y conseguís lo mateix éxit; que es lo que temen sas Excelencias ex-revolucionarias.

S'ha desmentit y tornat à assegurar no sé quantas dotzenas de vegadas en poch temps, que en López Dominguez s' unia à n' en Sagasta, y que junts donarien al país aquella llibertat promesa pels fusionistas, que no consisteix en gayre més que en poder estornudar y gratarse lliurement... cadascú à casa seva.

Tanis paperots està fent l' hereu de la espasa d' Alcolea, que aviat aquest trasto no més podrà servir pera escurar remenyas.

O enfortir sigrons del ranxo del pressupost.

En Cánovas diu que no vol permetre que 's fassi cap ostentació tan per sa arribada com estava à Barcelona.

Molt santament pensar. Després dels obsequis fets à Pi y Margall, à n' en Cánovas li pertoca de dret evitar comparacions.

No obstant això de la modestia, ja veurán com tant à sa arribada com en quantes actes prengui part, los seus no deixarà de remoureho tot pera fabricar entusiasme.

No es sino que ho farán d' incògnit.

Lo general Martinez Campos fa morros à n' en Sagasta, y fins se permet censurarli en certes ocasions.

Lo que fa tota la brivalla mal criada.

Lí hagués son pare (tot això políticament pariant, ey) estirar las orellas à las primeras rebuquerias, y no se li hauria pujat à las barbas.

Si no que deu tindrel tan commogut à n' en Sagasta 'l considerar que si en Martinez Cam-

pos lo llessà del poder als darrers del 74, ell mateix li tornà à pujar als primers del 81, fent de *garantia* à la lusió!

En fi, jo no m' hi encaparro, y con més s' ho emboliquin...

Santa Rita 'ls mosseguei.

Lo duch d' Aumale, pretendent al trono de Fransa, ha rebut una perdigonada de un amic anant de casa.

Vamos, que l' amic lo deuria pendre per animal de cassera.

Y per una bona pessa.

Lo Vaticà luego publicarà un manifest reclamant lo poder temporal.

Aparteu las criaturas.

Jo també puch reclamar lo sol dintre de casa...

...pera poguer encendre 'l cigarro sense gastar mistos.

Lo Sr. Alonso Martinez ja ha acabat l' estudi del projecte d' *universalisar* lo sufragi.

Com si diguessim: Ell ja sab ahont nos amagarán l' ou.

Nosaltres per ara no més sabem qui 'l safarà: Lo govern, siga 'l que vulga.

Los possibilistas censuran amargament los actes y discursos d' en Pi y Margall à Barcelona. Perfectament.

En Sagasta ja 'ls ho tindrà en compte quan s' hagin de fer alcaldes de barri ó suplents de sereno.

En Cánovas ha declarat que no s' ha fet cap treball pera establir inteligencia entre D. Carlos, rey *in partibus* d' Espanya, y la actual dinastia.

Respirém.

Y quina pena m' ha tret de la barretina!

En lo poble de Marin, provincia de Pontevedra, s' han celebrat grans festes en honor del Sr. Martos.

Voldria saber qué entenen per honor en aquest poble.

Y qui 's pensan que es lo Sr. Martos.

En lo número vinent contestarém la correspondencia administrativa, que per la enfermetat de nostre Director en tot aquest mes no s' ha contestat.

Aixís mateix s' enviarà à tothom los pedidos que tenen fets de números atrassats ó de folletos.

La setmana entrant tornarà à quedar tot regularisat.

Alguns col·laboradors nos han fet notar que en la secció de caborias d' aquestos darrers números han anat noms equivocats en las firmas, y també alguna equivocació en los mateixos treballs publicats d' aquesta secció y las solucions.

Prenguin paciencia de tot en los números en que s' ha topat la enfermetat del Sr. Lluana, puig tan sols gracias à uns bons amichs col·laboradors ha sigut possible la sortida dels números aquestas darreras setmanas.

Ahir dijous tingué lloch la vista en judici oral d' una causa formada per denuncia de *El Productor*, essent lo processat nostre amic y col·laborador Anselm Lorenzo.

Com à l' hora de censurar dit judici nostre periòdich està ja en màquina, en lo número vinent donarém compte del acte.

Desiriant poder afegir que nostre amic ha sigut absolt.

Torna à remenarse la formació del nou partit lliberal monàrquich.

Pero ara fora ja una cosa diferent.

Se tracta de la formació d' un partit d' espasas democràticas, en que figuraria en primer terme la del nebot del oncle d' Alcolea, y luego en Cassola ab las reformas militars y tot.

Ba! quan se puga saber en quin terreny ferm se posi en López Dominguez, ja podrém encendre una foguerada al mitj del mar.

A pesar de ser aquest número doble, la falta d' espay no 'ns permet ocuparnos d' una fulla que havém rebut ab unas parodias de discursos y poesias *pronunciats*... contra 'l sentit comú en la inauguració de la *caixa dels morts* de Trassa.

En lo número vinent procurarém passarhi un rato divertit.

PERIODISTA Y DIPUTAT

¡Veus aquest pobre infella que porta 'l barret tronat y que per necessitat no pot pagar may lo pis!
¡No reparas que la vista ja la té casi cansada de tan que se l' ha gastada!
Donchs aquest es *periodista*.

¡Reparas aquell senyor que te 'l tipo de pagda y que fent sempre 'l burгда no coneix lo que es *tristor*?
¡Veus ab quina majestat se passeja per allí!
Donchs apenas sap llegi y miral, es *diputat*.

J. M. BARRA

GUIA DE BARCELONA

Tot foraster necessita una petita indicació que 'l posi al corrent de tot allò que puga convenirli durant la seva permanencia en lo país que visita. Per lo tant, comensarém formant un ramell de tot lo més important que 's troba à Barcelona.

VÍAS NOTABLES

Plaza de Catalunya.—S' hi troban l' Eldorado, lo panorama de Waterlòo y 'l Circo Equèstre; un barracon ab figuras de Ajeta, la gran adoberia de pells à càrrech de 'l Ajuntament, l' ou com balla, un carli francès que fa

la caricatura en cinch minuts, tau'as de refresch, bestias, las covas d' Artá, kioscos, estanchs, xufleros, llimpia-botas, tranvias, carretons, ce-

gos, coixos y mancos; santidiguais, llanternas y arrenca-caixals. Recomanem al foraster que

no s' distregui, si s' aventura pel mitj de la plassa, perquè li perilla la nou del coll ó se exposa á caure en lo surtidor. Si es un dia de pluja, los hi passarán á coll-y-bé per quinze céntims.

Rambla dels Estudis y de Sant Joseph.—Hi trobaran senyoras de la crême, enfarinadas á tres capas y llubint, vestits que encara s' han de pagar; escurabutxacas y molts agents de policia que hi cargolan lo cigarro. Sentiran lo perfum de las flors per un cantó y per altre una fragancia de bacallá en remull que espata-tarra.

Pla de la Boqueria.—Gran centro de manobras, emblanquinadors, mistayres y gent que no cobra ni paga. Los reytero aquell avis per la nou del coll, sobre tot si atravessan per lo paviment.

Rambla del Mitj.—S' hi publica la millesima representació de 'ls ratas de la Gran via, y la millonésima de aquellas... senyoras que no s'

donan vergonya de aturar als senyors. Alló qu semblan tres ninxos de cementiri, no son altre que 'ls pórtichs del Gran teatro.

Plassa Real.—Grandiós monument al centro; es de color de xocolata y s' coneix ab lo nom de las tres gracias. Diuen si la idea monumental es robada á un confter, que las va presentar en forma de pastel pel dia de Sant Joseph. Si 's falhan ninyerars, didas ó assistents, ne trobaran representacions regionals tots los diumenges á la tarde.

Pla de las comedias.—S' hi troba lo Teatro Principal, á càrrech dels hermanos del Hospital, y un xich més enllá la entrada d' un carrer

del que molts n' han sortit ab crossas. Per lo tant, los aconsellém que no s' hi fiquin, que lo empedrat es molt dolent y... es fácil relliscar. Dematinet ó cap al tart, trobaran á la plassa un

carretó de café y llet.

Rambla de Santa Monica.—O siga lo refugium peccatorum de tots los que no pagan lloguer de casa. Los recomano que s' tapin la paperina si no volen sentir farum de caballeria. Y sobre tot, no s' emboliquin per aquells carterons de Santa Madrona, perquè ab tot y haberhi algun municipal, los podrian amagar l' ou. He dit municipal y vostés encara no saben de qué parlo. Aquest individu es una persona com las demás, ab la particularitat que no serveix per altra cosa que per menjar, dor-

mir, fer lo papu á las criaturas, acompanyar los porchs de Sant Antoni y cobrar onze rals diaris. Lo dia de festa 'l deixan libre pels carrers ab uns peuchs á las mans y 'l embut fins á las orellas.

Fondas notables.—Se recomanen en primer lloch la d' en Cassola, del carrer de Sadurní. Dos de sopa, quatre de secas, sis de tripas, dos de pa y un de vi, total quinze y bon profit. Si ab tot y aixó encara ho troban pesat y volen gastar menos, s' arriban fins á l' Ensanche y

qualsevol los hi darà rahó de un restaurant económic, conegut baix lo titol de Lo Nivot. Allí per sis quartos dinaran millor que un mestre d' estudi, y aixó sens contarhi lo carretó gratis que 'ls portará fins als baixos de casa la ciutat. De las altres fondas ja 'n parlarém.

R. R. R.

(Seguirá)

CANTARELLAS

Si per cas la sench de Deu envers de si fos vinagre, de segur que 'ls capellans dirian la missa ab aygu.

Igual que gossos rabiosos los carlistas se mossagen, y aixó es perquè tenen gana y veuen molt lluny la teua.

J. ESPUNYA RIOT

Miqueta y reparadoras expurguem la vostra llana, que si no hi crien polls s' hi farán grossos com cabras.

Si vols que 'm casi jo ab tu m' has de prometre duas cosas, que 't confessaras ab mi y deixarás la parroquia.

PANTORRE DEL MONTANT

La mar brama molt furiosa, lo ruch brama y no s' enteny; pro 'l clero brama ab més rabia contra 'l lliure-pensament.

F. SORREBASAS

Deis esquiladors al clero poca diferencia hi va, puig los uns viuen de llana y los altres d' esquil.

COLONI

En lo fresch mes de Novembre cauben del arbre las folias, y en tots los mesos del any ¡ay! del fiscal las denuncias.

J. SAURI

XARADAS

Per obrir dos tos (vegin qui hu diria) segona primera necessitaria.

Hu dos anys y molt total era quan se va morir lo pete de don Eudal.

X.

SINONIMIA

—La total de Montserrat ja la tinch total, Perer.

—No 't crech pas, amich Bernal, puig la tot no 't ho permet.

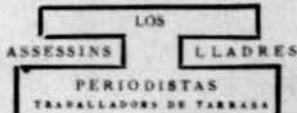
ANTONYET DEL COBRAL

ANAGRAMA

Dintre d' un tor vaig tancar una adreassa de coral que jo crech que la Total, sent ausent me 's va robar.

ANTONYET DEL COBRAL

GEROGLIFICH

ANTONYET DEL COBRAL

SOLUCIONS

Á LAS CANONIAS DEL NÚMERO PASAD

MODERAD.—GARCIA. MÉRICA. PÉREZ.

GEROGLIFICH.—Qui mal fa mal penca.

LA CORRESPONDENCIA AL DIRECTOR

Barcelona.—Tipografía LA ACADEMIA, Ronda de la Universidad.